

KINH THẬP ĐỊA

QUYỂN 2

Phẩm 1: ĐỊA CỤC HỖ (Phần 2)

Lại nữa, Bồ-tát đã phát mười nguyện lớn; đạt được tâm gắng sức thọ nhận, dịu dàng, hòa nhã; thành tựu được lòng tin thanh tịnh, tin chư Phật xưa luôn hội nhập các hành, tu chứng các địa thù thắng, thành tựu Oai lực, Vô sở úy, pháp Bất cộng cao tột và pháp tánh không thể nghĩ bàn của Phật. Cảnh giới của Như Lai sâu xa khó lường, tùy thuận thâm nhập hạnh quả của Phật. Nói tóm lại, phải tin chánh hạnh của tất cả các Bồ-tát, cho đến thông hiểu sự gìn giữ Phật địa. Bồ-tát lại nghĩ rằng: Pháp của chư Phật sâu xa, thanh tịnh, vắng lặng như vậy. Tánh rỗng lặng, không tướng, không nguyện, không giới hạn, bao la rộng lớn, khó chứng đạt. Chúng sinh vì luôn sống trong tà kiến, bị vô minh ngu tối trói buộc ý thức, tâm kiêu mạn cao ngạo tính toán, khát ái trùm phủ tâm ý tìm cầu, chạy theo đua nịnh ý vui thích nơi phiền não, do tham lam keo kiệt, nên mãi mãi thọ sinh. Do tham, sân, si được tích tập, sân hận luôn thiêu đốt tâm, tạo nghiệp điên đảo. Vì hạt giống dục, hữu, vô minh hữu lậu trói buộc tâm ý, ý thức tạo mầm cho ba cõi. Tức là có danh sắc tương tục, danh sắc tăng trưởng thành sáu nhập, sáu nhập sinh xúc, xúc sinh thọ, thọ phát triển nên có ái, từ ái có thủ, thủ tăng trưởng có hữu, có sinh già chết ưu sầu, khổ uẩn của chúng sinh cứ thế phát sinh. Nó không có ngã, ngã sở, không thật, hư giả, trống không, không tác dụng, tầm tối không động, tựa như cỏ cây, như bóng hiện; nhưng chúng sinh không hề hay biết. Bồ-tát thấy chúng sinh vì khổ uẩn nên không được giải thoát. Vì muốn dứt trừ khổ uẩn của chúng sinh nên Bồ-tát phát tâm Bi lớn; vì muốn chúng sinh trụ trong Niết-bàn an lạc rốt ráo nên phát tâm Từ lớn.

Lại nữa, các Phật tử! Bồ-tát trụ nơi Địa thứ nhất, tùy thuận đại Từ bi, tăng trưởng ý chí, làm việc tâm không tham tiếc, dùng tuệ lực mong cầu trí vi diệu của Phật quyết tu pháp xả lớn, phàm cái gì mình có đều đem cho hết. Nghĩa là Bồ-tát các vật như tiền tài, lúa gạo, vàng bạc, ma-ni, châu báu, lưu ly, san hô, xa cừ, mã não, các thứ vật báu trang sức, vườn quán, nhà cửa, sông suối, tôi tớ, đất nước, xóm làng, ngôi vua, vợ con, đầu, mắt, tay, chân, thân thể đáng yêu, đều đem bố thí tất cả mà không tham tiếc. Vì cầu trí tuệ vi diệu của Phật nên tu bố thí. Đó là sự thành tựu đại Xả của Bồ-tát ở Địa thứ nhất.

Bồ-tát đã thành tựu pháp từ bi lớn, bố thí lớn lại vì muốn độ chúng sinh, nên luôn làm việc lợi ích cho thế gian và xuất thế gian. Khi tâm cầu không mỗi một thì đạt tánh không mỗi một. Không mỗi một nghĩa là không khiếp sợ trước những việc luận nghị. Bồ-tát này thành tựu, thông hiểu các luận nghị. Với những luận nghị đó, Bồ-tát biết cái nào nên, cái nào không nên; suy xét kỹ, trí kém vừa hơn, có ở trong chúng sinh để tùy thuận tu hành chánh hạnh, thành tựu Thế trí. Đã đạt Thế trí rồi thì tùy thời gian, tùy phân lượng mà tu hành, trang sức bằng tâm hổ thẹn, liên tục siêng hành lợi mình, lợi người, nên Bồ-tát thành tựu hổ thẹn. Từ đó Bồ-tát vượt lên đạt sức bền vững, tánh không lay động, kiên trì nên phát sinh tánh lực kiên trì. Đạt tánh lực kiên trì rồi, Bồ-tát phụng sự, cúng dường chư Phật và tu hành chân chánh trong giáo Phật pháp. Do đó Bồ-tát thành tựu mười pháp thanh tịnh trụ địa. Tức là, lòng tin thanh tịnh, từ bi, trí tuệ, bố thí

không chán mệt, thông hiểu luận nghị, biết rõ thế gian, trang sức bằng hổ thẹn, tánh lực kiên trì, cúng dường chư Phật. Bồ-tát trụ nơi địa Cực hỷ, nhờ sự hiểu biết và nguyện lực rộng lớn, nên thấy được trăm ngàn, vô số a-tăng-kỳ Phật. Thấy hết rồi, Bồ-tát dùng tâm rộng lớn, cung kính, tôn trọng, phụng sự, cúng dường các thứ y phục, thức ăn, đồ ngồi, nằm, thuốc men, mọi vật cần dùng. Bồ-tát vui vẻ cung kính tặng chúng, hồi hướng căn lành lên đạo Vô thượng Bồ-đề. Nhờ cúng dường chư Phật, Bồ-tát thành tựu phương tiện độ sinh, hóa độ chúng sinh bằng Ái ngữ, Bố thí; sau lại thông đạt cả hai Nhiếp pháp, luôn tu hành bằng trí hiểu biết. Trong mười Ba-la-mật, Bồ-tát tu nhiều về Thí ba-la-mật, những Ba-la-mật khác thì tùy sức, tùy phần mà tu tập. Bồ-tát cúng dường chư Phật đúng pháp, tu tập hạnh độ sinh, thọ trì thực hành pháp thanh tịnh nơi các địa, hồi hướng căn lành về Nhất thiết trí, dần dần được thanh tịnh an ổn, hữu dụng. Nay Phật tử! Ví như thợ vàng nung quặng ở trong lửa, càng tôi luyện, vàng càng sáng đẹp. Phật tử nên biết! Bồ-tát cũng thế! Cúng dường chư Phật, tu tập hạnh độ sinh, thọ trì thực hành pháp thanh tịnh nơi các địa, hồi hướng căn lành về Nhất thiết trí, thanh tịnh an ổn, hữu dụng càng được nhiều hơn.

Lại nữa, các Phật tử! Bồ-tát trụ ở địa Cực hỷ, phải theo Phật, Bồ-tát và bạn lành tri thức để học hỏi về hành tướng và sự chứng đắc đẳng lưu của Địa thứ nhất mà không cho là đủ chán cho đến Địa thứ mười cũng vậy. Bồ-tát phải tu tập theo các phương tiện khéo léo về cách đối trị, về sự thành hoại, về chứng đắc, về thanh tịnh, về an ổn, về thù thắng, về không thoái chuyển của các địa. Đã làm thanh tịnh các địa của Bồ-tát rồi thì phải tu tập theo các phương tiện khéo về sự thâm nhập Trí địa của Như Lai.

Các Phật tử! Bồ-tát phát khởi những phương tiện khéo léo về hành tướng của các địa, bắt đầu từ Địa thứ nhất tiến mãi đến Địa thứ mười. Nhờ trí sáng suốt của các địa mà đạt trí sáng của Phật.

Phật tử! Ví như nhà buôn tài giỏi, khôn khéo dắt những thương buôn khác đến thành phố lớn. Trước lúc ra đi, phải hỏi biết sự thuận lợi, trắc trở trên đường đi, những hành trang nên mang theo. Tuy chưa đi nhưng đã thông tỏ tất cả, như vậy mới có thể đến được thành phố lớn. Thương chủ này, dùng trí khôn suy xét, tính toán, cùng các thương buôn qua những nơi nguy hiểm vắng vẻ, sẽ không hề bị tai nạn, an ổn đến thành phố lớn.

Phật tử! Trí tuệ phương tiện của Bồ-tát này cũng như thế. Thông đạt tất cả pháp đối trị, các hành tướng đẳng lưu, vận chuyển, an ổn, thù thắng, không thoái chuyển, chỗ thanh tịnh của các địa cho đến Trí địa của Như Lai rồi, lúc này Bồ-tát nên thọ trì hành trang Thánh đạo, phước đức thù thắng rộng lớn, trí tuệ bền vững, dẫn dắt vô số kẻ buôn là chúng sinh, đến thành lớn Nhất thiết trí. Lúc chưa ra đi, thì đến chỗ chư Phật, Bồ-tát và bạn để hỏi rõ công đức Thánh giả đạo của các địa và sự thuận lợi, trắc trở trên đường đi, chuẩn bị hành trang Thánh đạo, phước trí rộng lớn. Tuy chưa đi, nhưng đã thông đạt như thế, mới có thể đến được thành lớn Nhất thiết trí. Nhờ dùng trí tuệ, suy xét đầy đủ hành trang Thánh đạo, nên đưa được số chúng sinh, những nhà buôn lớn, đi qua đường hiểm sinh tử mà cả mình lẫn người đều an ổn, đều đến thành trí Nhất thiết trí.

Phật tử! Vì thế các Bồ-tát nên siêng năng tu tập làm trang nghiêm các địa. Phật tử, đó là lược nói về pháp môn nhập địa Cực hỷ thứ nhất của Bồ-tát. Bồ-tát trụ ở địa này, khi thọ sinh thường làm vua nơi Thiệm bộ châu, đầy uy lực lớn, luôn hộ trì chánh pháp, an ủi thân giữ chúng sinh bằng pháp bố thí. Dùng phương tiện khéo léo làm cho chúng

LINH SƠN PHÁP BẢO ĐẠI TẠNG KINH

sinh trừ bỏ tham lam bồn sển, biết bố thí. Làm mọi việc như Bố thí, Ái ngữ, Lợi hành, Đồng sự đều không rời niệm Phật, Pháp, Tăng, Bồ-tát, hạnh Bồ-tát, giải thoát, các trụ địa, pháp không sợ, pháp Bất cộng của Phật, cho đến không rời hành tướng thắng diệu tương ưng với trí Nhất thiết trí. Lại nguyện: Ở chúng sinh, ta luôn là người đứng đầu, thù thắng, vi diệu, vô thượng; là người dẫn đường; là tướng soái; cho đến nguyện chỗ làm nương tựa để đạt trí Nhất thiết trí. Nếu siêng năng vui vẻ phát khởi như vậy, bỏ gia nghiệp thế tục, nương tựa Phật pháp, phát khởi lòng tin thanh tịnh, xuất gia, thì chẳng bao lâu đạt trăm pháp Tam-muội của Bồ-tát, gặp trăm Đức Phật, được chư Phật gia hộ, thông hiểu tất cả, làm chuyển động trăm thế giới, đi khắp trăm cõi nước, soi chiếu trăm cảnh giới, thành tựu trăm loại chúng sinh, sống trăm kiếp, trước sau đều vào trong trăm kiếp, suy xét rõ trăm pháp, thị hiện trăm thân, mỗi thân hiện trăm Bồ-tát bạn làm quyến thuộc vây quanh. Nhờ nguyện lực thù thắng, nên mọi việc đi lại, thần thông, ánh sáng, thân tướng, mắt, cảnh giới, âm thanh, hành động, sự trang nghiêm, hiểu biết, gìn giữ, tạo tác dù trải qua trăm ngàn câu-chi kiếp cũng không thể nói hết.

Bấy giờ, Bồ-tát Kim Cang Tạng muốn lập lại ý nghĩa trên bèn nói kệ rằng:

*Nếu ai tu pháp lành
Và các pháp giải thoát
Cúng dường Thiên nhân tôn
Chí lớn tịnh ý lạc
Thành tựu trí liễu ngộ
Tùy thuận đạo từ bi
Vi cầu trí tuệ Phật
Phát tâm vô thượng này
Vi đạt mười Lực Phật
Và pháp Vô sở úy
Thành tựu pháp Bất cộng
Cứu độ các chúng sinh
Đầy đủ Từ bi lớn
Nghiêm tịnh các cõi Phật
Chuyển bánh xe pháp lớn
Phát tâm ý thù thắng
Một niệm biết ba đời
Không hề có phân biệt
Trong mọi lúc mọi nơi
Thị hiện ở thế gian
Lược nói sự tìm cầu
Công đức Phật thù thắng
Phát tâm ý rộng lớn
Ngang bằng với hư không
Bi Trí là trên hết
Bao gồm tuệ phương tiện
Gìn giữ ý thanh tịnh
Vô lượng lực của Phật
Trí vô ngại hiện tiền
Tùy thuận trí tự nhiên*

LINH SƠN PHÁP BẢO ĐẠI TẠNG KINH

*Thọ trì pháp của Phật
Phát tâm tối thắng ấy
Phật tử vừa phát khởi
Tâm vi diệu như vậy.
Vượt khỏi hàng phàm phu
Nhập chánh tánh Bồ-tát
Sinh ở nhà Như Lai
Dòng họ không tỳ vết
Nối dòng giống chư Phật
Thành tựu Vô thượng giác
Vừa phát tâm như vậy
An trụ Địa thứ nhất
Chí vui thật bền vững
Siêng tu mọi hạnh nghiệp
Luôn vui vẻ yêu thích
Niềm tin rất thanh tịnh
Tâm hết mực dũng mãnh
Và tâm đầy hoan hỷ
Trừ bỏ sự tranh chấp
Làm hại và sân hận
Thành kính lại ngay thật
Khéo giữ gìn các căn
Cứu đời không ai bằng
Xứ này ta sẽ đạt.
Công đức và trí tuệ
Nghĩ vậy nên vui vẻ
Mới trụ Địa thứ nhất
Liên vượt năm lo sợ:
Không sống, chết, tiếng xấu
Cõi ác và các chúng
Vì không tham chấp ngã
Và sở hữu của ngã
Do vậy Phật tử này
Không còn những lo sợ.
Luôn tin tưởng cung kính
Thực hành đại Từ bi
Đủ công đức hổ thẹn
Ưa đạo vườn chánh pháp
Đốc cầu học hiểu rộng
Suy xét pháp đã nghe
Trừ bỏ hành chấp trước
Không tham cầu lợi dưỡng
Chỉ khởi tâm bình đẳng
Chuyên tâm cầu trí Phật
Và suy xét mười Lục*

LINH SƠN PHÁP BẢO ĐẠI TẠNG KINH

Tu hành đạt giải thoát
Trừ bỏ tâm dua, dối
Thực hành đúng giáo pháp
Luôn giữ lời chân thật
Không làm bản nhà Phật
Chẳng bỏ pháp Bồ-tát
Tâm trí Nhất thiết trí
Vững chãi như núi chúa
Chẳng bỏ việc thế gian
Mà nhập đạo xuất thế
Tâm luôn không chán đủ
Hành trang tu giác phần
Không có những vọng niệm
Dần cầu đạo thù thắng
Tương ứng với giáo pháp
Khéo trụ Địa thứ nhất.
Phát khởi thệ nguyện lớn
Hạnh nghiệp lớn dững mãi
Nguyện sẽ luôn cúng dường
Phụng sự các Đức Phật
Hộ trì giáo Phật pháp
Giữ gìn đạo Thế Tôn
Gần gũi phụng sự Phật
Tu tập hạnh tối thắng
Thành tựu các chúng sinh
Qua lại mọi cảnh giới
Trang nghiêm các cõi Phật
Đầy đủ trí hiểu biết
Cùng các Đại Bồ-tát
Nhất tâm mà tu tập
Thân, khẩu, ý tạo nghiệp
Không lỗi lầm, luống uổng
Ở trong cõi phàm phu
Sớm thành tựu chánh giác
Những nguyện lớn như vậy
Không lường, không ngần mé
Tất cả cõi chúng sinh
Thế giới và hư không
Cõi pháp, cõi Niết-bàn
Cõi Đức Phật hiện ở
Trí địa của Như Lai
Và cõi tâm duyên kết
Nhập cõi trí tuệ Phật
Trí chuyển pháp thế gian
Những pháp trên cùng tận

LINH SƠN PHÁP BẢO ĐẠI TẠNG KINH

Nguyện ta mới cùng tận
Pháp ấy không cùng tận
Nguyện ta cũng chẳng tận.
Phát nguyện lớn như vậy
Tâm hòa nhã thuận hợp
Tin công đức của Phật
Quán sát các chúng sinh
Biết từ nhân duyên sinh
Phát tâm Từ bi lớn
Ta nguyện sẽ cứu vớt
Chúng sinh đang khổ não
Vì cứu độ chúng sinh
Mà hành pháp bố thí
Ngôi vua cùng châu báu
Voi ngựa và xe cộ
Đầu, mắt, tay cùng chân
Cho đến máu, thịt, thân
Bố thí hết tất cả
Tâm không buồn luyến tiếc
Tâm không hề chán mệt
Cầu học các luận nghị
Hiểu rõ nơi văn nghĩa
Tùy thế gian mà hành
Trang nghiêm bằng hổ thẹn
Tu hành thêm vững bền
Cúng dường vô lượng Phật
Luôn cung kính, tôn trọng
Cứ thế mà tu tập
Ngày đêm không lười mỏi
Căn lành càng thanh tịnh
Như vàng đã luyện kỹ
Bồ-tát trụ địa này
Tu tập các địa khác
Hành không chướng ngại
Đầy đủ chẳng gián đoạn
Ví như đại thương chủ
Dẫn dắt các nhà buôn
Biết rõ đường khó dễ
An ổn đến thành lớn
Bồ-tát Địa thứ nhất
Sự hiểu biết cũng thế
Dũng mãnh không chướng ngại
Đến được Địa thứ mười
Trụ ở Địa thứ nhất
Làm vua đủ công đức

*Dạy chúng sinh bằng pháp
Tâm từ, không tổn hại
Thống lãnh châu Thiệm bộ
Hành hóa khắp các cõi
Khiến người trụ pháp thí
Thành tựu trí tuệ Phật
Vì cầu đạo thù thắng
Bỏ cả nước, ngôi vua
Xuất gia trong Phật pháp
Dũng mãnh dốc tu tập
Đạt trăm Tam-ma-địa
Gặp được trăm Đức Phật
Chấn động trăm thế giới
Đi lại và chiếu soi
Thành tựu trăm chúng sinh
Biết việc trong trăm kiếp
Thâm nhập trăm pháp môn
Thị hiện trăm thần tướng
Và hiện trăm Bồ-tát
Làm quyến thuộc của mình
Với nguyện lực tự tại
Hơn dây cả vô lượng
Tôi đã lược nói qua
Nghĩa thú của địa này
Nếu phân biệt đầy đủ
Ước kiếp cũng không hết
Đạo Bồ-tát tối thắng
Là lợi ích chúng sinh
Tôi nay đã giảng xong
Pháp Sơ địa như thế.*

M